

IUSTIN Zoltan
(Universitatea „Babe -Bolyai”
Cluj-Napoca)

Formule literare utilizate de scaunul de judecată din Comitatul Timiș, pentru mandatarea oamenilor comitatului sau a juzilor nobiliari, în sec. XIV – XV

Abstract: Diplomatic Formulas in 14th-15th Century Legal Documents in the Timis County. In the study of regional history, researching administrative and legal institutions may provide valuable insight into the details of the whole of provincial life. This can only be accomplished by resorting to written and unwritten historical sources. In the medieval counties, one of these institutions was the judicial court.

The present study focuses on a particular type of document which mandated those who were sent to undertake certain judicial tasks, mostly field investigations. The ones responsible for fulfilling these duties were the noblemen's judges and the 'people of the county'. The difference between the two institutions is significant, since the judges were elected by the noblemen of the county and represented them, while the 'people of the county' were noblemen or other categories of people who were employed by the court, and their duties were limited to undertaking investigations or summons. The analysis of the diplomatic formulas and of the structure of the documents enables us to conclude that the local clerks and notaries systematically used several sets of standards. The existence of notaries, on the other hand, is difficult to establish. We have no information on any notary in the Timiș county, and hence we do not know who was responsible with drawing up documents, but the identification of certain distinct models of writing and their evolution in time allows us to draw certain conclusions, even regarding the individual activity of some clerks.

Keywords: *Regional History, Middle Age, Timiș County, noblemen*

Rezumat: Pentru studiul istoriei regionale, cercetarea instituțiilor administrative și juridice reprezintă componenta esențială a metodologiei de lucru. Cunoașterea și definirea unităților administrative constituie mijlocul prin care întreaga viață provincială poate fi reconstituită în cele mai mici amănunte. Desigur, acest lucru este posibil doar prin intermediul unor izvoare scrise sau nescrise.

În rândul instituțiilor provinciale se regăsesc, alături de comitate, scaunele de judecată și alte foruri juridice. Dintre acestea doar ultimele emiteau documente ca parte a propriei activități, furnizând astfel informații despre realitățile cotidiene. Atenția noastră se concentrează asupra acelor acte ale scaunelor de judecată emise cu ocazia întreprinderii diferitelor misiuni, mai ales cercetări la fața locului. Responsabili cu executarea acestor îndatoriri erau juzii nobililor și oamenii comitatului. Pentru a face distincția între cele două instituții ale nobilimii provinciale se impune cercetarea terminologiei și a expresiilor utilizate în documente. Dacă atribuțiile *judex nobilium* și *homo noster* sunt grațioase în acest sens, unele documente folosesc câteva expresii pentru a menționa mandatarea persoanelor responsabile cu îndeplinirea sarcinilor. În cazul comitatului Timiș s-au utilizat mai multe formule dactilografice, astfel cei trimiși erau *vnum/duos ex nobis* sau *per nobis deputato*. Cert este că, de la sfârșitul deceniului trei al secolului al XIV-lea, aceștia își întreau relațiile prin depunerea sigiliului.

Alternanța expresiilor întâlnite ne poate duce cu gândul la existența unor notari, care și-au desfășurat activitatea în cadrul scaunului de judecată. În lipsa unor mărturii concrete, care să ateste funcționarea acestora, nu excludem nici posibilitatea ca redactarea actelor să fi revenit unui membru al forului, fie el jude nobiliar sau vicecomite.

Cuvinte cheie: *istorie regională, evul mediu, comitatul Timiș, nobilime*

Introducere

Societatea feudală din Bazinul Carpatic beneficia, asemenea tuturor comunităților din Europa care făceau parte din diferite formațiuni statale, de instituții care reglementau relațiile juridice dintre membrii săi¹.

¹ Ch. d'Eszlary, *Histoire des institutions publiques hongroises*, Paris, 1963, p. 232-234; Engel P., Kristó Gy., Kubinyi A., *Magyarország története 1301 – 1526*, Budapest, 2005, p. 90-93; Engel P., *Regatul Sfântului Ștefan. Istoria Ungariei Medievale 895-1526*, traducere Aurora Moga, Cluj-Napoca, 2006, p. 245; I. A. Pop, *Din mâinile vlahilor schismatici. Românii și puterea în Regatul Ungariei medievale (secolele XIII-XIV)*, București, 2011, p. 33-37; J. Huizinga, *Amurgul Evului Mediu. Studiu despre formele de viață și de gândire din secolele al XIV-lea și al XV-lea în Franța și Țările de Jos*, trad. H. R. Radian, București, 2002, p. 78-81.

Acestea erau foruri judiciare care la nivelul celor mai reduse unități administrative sau teritoriale erau conduse de nobilimea provincială².

În perioada Evului Mediu dezvoltat, spațiul pe care-l avem în discuție făcea parte din regatul Ungariei, astfel că, pe cuprinsul teritoriului său, identic cu cel al viitoarei provincii Banat, existau instituții politico-administrative al căror spectru era asemănător cu cel al organismelor similare din vestul bătrânului continent³. Unitatea administrativă, specifică regatului maghiar, era comitatul. Pe teritoriul Banatului existau asemenea unități administrative, dintre care pentru studiul de față am ales comitatul Timiș.

Prin urmare, având spațiul geografic bine definit, cercetarea noastră și-a stabilit ca obiectiv înfrunzirea expresiilor și a formulelor literare prin care erau mandată și juzii nobililor sau alți oameni liberi, de către scaunul de judecată timișean. Acest demers are ca scop tocmai identificarea și diferențierea membrilor forului judiciar de ceilalți nobili ai comitatului. În acest scop a analizat documentele emise de scaunul de judecată din Timiș, în perioada secolelor XIV-XV, cuprinse în diferite corpusuri⁴ sau încă nepublicate⁵. În ceea ce privește literatura de specialitate, am avut în vedere acele lucrări și studii care au cercetat instituțiile medievale din zona Dunării Inferioare⁶.

Scaunul de judecată era instituția laică cu competențe administrative și judiciare a comitatelor, care beneficia de un sediu, în jurul căruia gravita întreaga viață juridică a nobilimii provinciale. În cazul Timișului forul funcționa la Timișoara⁷, încă de la începutul secolului al XIV-lea⁸, fiind întrunit marșea⁹. În componența sa intrau, în calitate de membri permanenți, vicecomișii și juzii nobililor. Competențele acestui for priveau judecarea pricinilor și cauzelor nobilimii provinciale, colectarea impozitelor și taxelor, prin intermediul membrilor săi, dar și efectuarea de cercetări la fața locului pentru soluționarea diverselor procese sau ca urmare a ordinelor primite de la instituțiile politice.

Activitatea scaunului de judecată

² I. Tringli, *Megyék a középkori Magyarországon*, în *Honoris causa. Tanulmányok Engel Pál tiszteletére*, 2009, p. 502-503.

³ Potrivit istoriografiei mai vechi, comitatul reprezenta o influență externă, pe care maghiarii au adoptat-o de la franco-germani. Alte opinii au susținut originea bizantină sau chiar engleză, însă mai plauzibil pare ipoteza care vorbește despre o influență slavă, în contextul în care mai multe demnități ungare au origini slave. În ultima perioadă s-a vehiculat ideea conform căreia comitatele s-au dezvoltat din necesități interne. Acestea au fost precedate de forme administrative tribale, în care rolul determinant îl deinea teritoriul pe care se așezaseră membrii aceleiași ginii. În această ordine de idei, comitatul reprezenta finalul unui proces prin care s-a produs sedentarizarea triburilor maghiare și delimitarea teritoriului pe care l-au luat în posesie (Bertényi I *Szent István és öröksége: Magyarország története az államalapítástól a rendiség kialakulásáig 1000-1440*, Budapest, 2000, p. 16-17).

⁴ *A zichyi és vásonk i gróf Zichy-család időseiből okmánytára*. I-XII. Pest, Budapest, 1871-1931 (în continuare Zichyi); *Anjoukori okmánytár. Codex diplomaticus Hungaricus Andavensis*, ediție I. Nagy, Gy. Nagy Tasnádi, vol. I-VII, Budapest, 1878-1920; *Anjou-kori oklevéltár*, vol. I-XXXI, Budapest-Szeged, 1990-2007. Densuianu N., (colecția Hurmuzaki), *Documente privitoare la istoria românilor*, I-II, București, 1887-1891 (HD); *Documente privind istoria României*, C, Transilvania, vol. I-IV, București, 1951-1955 (DIR); *Documenta Romaniae Historica*, C, Transilvania, vol. X-XIV, București, 1977-1997 (DRH); *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, I. D. Suciș, R. Constantinescu, Timișoara, 1980; Fejér G., *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, I-XI, Budapeșta, 1829-1844 (Fejér); Nagy Gy., *A nagymihály és gróf Sztáray család oklevéltára*, vol. I-II, Budapest, 1887-1889 (Sztáray); Ortvaș T., *Temesvármegye és Temesvár város története. Oklevelek Temesvármegye és Temesvár város történetéhez*, vol. IV, Pozsony, 1896 (Temes); *Zsigmondkori oklevéltár*, vol. I-X, Budapest, 1951-2007 (Zs.).

⁵ *Magyar Országos Levéltár. Diplomatikai fényképgyűjtemény; Magyar Országos Levéltár, Mohács előtti gyűjtemény* (MOL).

⁶ I. A. Pop, *Instituții medievale românești. Adunările cneziale și nobiliare (boierești) din Transilvania în secolele XIV-XVI*, Cluj-Napoca, 1991; Csukovits E., *Sedriahelyek – megyeszékhelyek a középkorban*, în *Történelmi Szemle*, XXXIX/1997, nr. 3-4; E. Rűsz-Fogarasi, *Juzii nobiliari în societatea medievală transilvană*, în *Studia UBB, Historia*, XLIX/2004, nr. 1; A. W. Kovács, *Administrația comitatului Hunedoara în Evul Mediu*, în *Sargeșta*, nr. XXXV-XXXVI, 2007-2008; C. Tóth N., *Szabolcs megye mőködése a Zsigmond-korban*, Nyíregyháza, 2008; A. A. Rusu, *Un formular al cancelariei regale, din epoca lui Iancu de Hunedoara, pentru nobilii români din Transilvania*, în *AMN*, XX/1983, p. 155-167.

⁷ Csukovits E., *op. cit.*, în *Történelmi Szemle*, XXXIX / 1997, nr. 3-4, p. 366.

⁸ Petrovics I., *A Temes megyei tisztikar legkorábbi kiadványai*, în *AUSZ*, CXVI / 2002, p. 26.

⁹ Z. Iusztin, *Instituții politico-administrative în Banat, în secolele XIV-XV*, Cluj-Napoca, p. 138-139 (teză în manuscris).

În calitate de reprezentanți ai demnitarilor aflați la conducerea comitatelor, vicecomișii prezidau și conduceau din ele scaunul de judecată, însă nu desigur erau activități care necesitau prezența sediului. În aceste condiții, cei care erau delegați pentru întreprinderea diferitelor cercetări la fața locului erau juzii nobililor și oamenii comitatului. Diferența dintre aceste două instituții este notabilă, deoarece juzii erau aleși de către nobilimea comitatului, pe care o reprezentau¹⁰. Spre deosebire de această, oamenii comitatului erau nobili sau oameni de altă stare, care se aflau în slujba scaunului de judecată, iar competența lor se rezuma la efectuarea cercetărilor la fața locului sau citarea în cazuri de judecată¹¹.

Forul judiciar nu emitea documente doar cu ocazia hotărârilor definitive, ci redacta acte și pentru atestarea diferitelor cercetări întreprinse. Aceste documente aveau caracteristicile unor procese verbale, înregistrând rezultatul investigațiilor și numele persoanelor delegate în acest scop. Stilul lor era următorul: în titlatura documentului erau menționate numele vicecomișilor și după caz a juzilor nobiliari¹²; urmat de textul propriu-zis care conținea: notificarea (memorie commendantes etc), expoziția care cuprindea pricinile și cauzele pentru, care era redactat documentul¹³, în cazul nostru, mandatați juzii sau oamenii comitatului și dispoziția unde întâlnim numele celor delegați și relațiile lor; în încheiere protocolul final menționa localitatea și data¹⁴. În anumite situații, așa cum observăm la actul din 12 decembrie 1346¹⁵, aceste documente erau rapoarte expediate regelui sau altor autorități superioare.

Însă, calitatea sau titulatura celor trimiși să finalizeze cercetările nu erau consemnate întodeauna și astfel nu putem cunoaște, spre exemplu, numele tuturor juzilor atestați documentar.

În cazul comitatului Timiș documentele ne oferă posibilitatea, pentru secolele XIV – XV, să identificăm un număr de 50 de persoane, care au activat în slujba scaunului de judecată¹⁶. Dintre acestea, doar 11 beneficiau de apelativul *judex nobilium*, în timp ce 8 erau *homines nostris*, iar pentru 12 dintre aceștia nu beneficiem de nicio informație, în afara numelor lor¹⁷. Prin urmare, despre restul, mai mult de jumătate dintre acești delegați nu știm ce funcție sau rol dețineau în cadrul forului judiciar. Dificultăți întâlnim și datorită faptului că doar 31 de documente prezintă câteva relații despre cei mandatați de instituție. Acestea însă nu sunt informații concise, ci doar expresii, apelative sau conjuncții utilizate pentru desemnarea lor.

Un asemenea indiciu este mențiunea „*ex nobis*”, care trage relația dintre cei delegați și forul judiciar. De fapt, redactorul documentului afirmă că aceștia erau membri ai scaunului de judecată.

Formula este și mai convingătoare atunci când este întregită de numeralele „*vnus*” sau „*duo*”, iar numărul celor trimiși să efectueze investigații era mai mare. În contextul în care doar vicecomișii și juzii alicătuiau forul judiciar, devine destul de limpede că identificarea altor funcționari, în asemenea cazuri, este exclusivă.

Spre exemplu, scaunul de judecată timișean i-a mandatat pe tefan *dictus* Genge și pe Dominic, fiul lui Benche să cerceteze plângerea lui Petru de Baty, însă dintre cei doi, doar despre primul aflăm că era „*unum ex nobis*”¹⁸, adică era unul dintre membrii forului comitatens. De altfel, nu trebuie să ne surprindă că același tefan Genge a fost împuternicit și anul următor să întreprindă cercetări¹⁹, fapt ce demonstrează că erau un membru constant al scaunului de judecată. Din aceste motive apreciem că, în acest caz nu este vorba

¹⁰ *Decreta Regni Mediaevalis Hungariae*, vol II, ed. J. M. Bak, P.Engel, J. Ross Swenney, 1992, Salt Lake City, p. 64.

¹¹ C.Tóth N., *Szabolcs megye*, p. 69.

¹² Caracteristic scaunului de judecată timișean este faptul că documentele sale nu prezintă în titlatura numele juzilor nobiliari, excepție făcând doar documentul emis la 15 decembrie 1321 (AO, VI, nr.353).

¹³ F. Páll, *Diplomaticalatin cu referire la Transilvania (sec. XI-XV)*, în DIR, vol II, p. 280-295.

¹⁴ *Ibidem*, p. 296-312.

¹⁵ DL.91.376.

¹⁶ Z. Iusztin, *Instituții politico-administrative...*, p. 101.

¹⁷ *Ibidem*, p. 102-103.

¹⁸ Temes, p. 44-45.

¹⁹ DL.40.789.

de vreo gre eală a scribului, care l-ar fi omis pe Dominic, ci demonstrează că doar tefan făcea parte dintre membrii titulari ai instituției, fiind că documentele s-au fi acordat titlul de *judex nobilium*.

Mult mai limpede putem dovedi această ipoteză în cazul lui Benedict, fiul lui Dumitru, care a fost împuternicit să întreprindă cercetări împreună cu Nicolae, fiul lui Benedict *de Sancto Martino* (Sânmartinu Maghiar)²⁰. Dintre cei doi, doar primului i s-a atașat mențiunile *ex nobis* și *judicem nobilium*²¹, care, redată în această formă, atestă că nu toți cei care participau la cercetări sau primeau diferite sarcini erau membri ai scaunelor de judecată. În acest context, Nicolae nu avea calitatea de jude, ci era doar un reprezentant al instituției, în calitate de om al comitatului sau al vicecomitelui.

Un raport adresat regelui în anul 1346 de către autoritățile timișene atestă că Ioan Folz de Nemeti și Ioan de Muron erau „*dintre noi*”, dar beneficiau și de următoarele însușiri: *ydoneos ac fidedignos* și *nobiles homines nostris*²². Desigur aceste epiteze nu dovedesc implicit calitatea de juri nobiliari, dar atestă activitatea acestora, deși în folosul instituției, fiind de încredere și potriviți pentru îndeplinirea unei cercetări.

În ceea ce privește apelativul *nobiles hominem nostris* sau *homines nostris* simplificat, informațiile documentare sugerează că a fost uzitat din această perioadă, până la începutul secolului următor²³. După cum am mai susținut, prin aceste atribute nu pot fi identificați decât oamenii comitatului în rândul cărora s-au regăsit și următorii: Iacov, fiul lui Petre Wadum de Peterlaka; Ioan de Adrianfalva, Toma de Ravazd; Gall de Nemeti; Clement de Bethlen și Petru de Dócz²⁴. În ceea ce-l privește pe cel din urmă, constatăm că succesorul său, Francisc, a deținut funcția de jude al nobilimii, însă în cazul său nu există nicio dovadă în acest sens. De altfel, informațiile documentare sugerează că a existat obiceiul ca înaintea exercitării funcției de jude, cei interesați activau o anumită perioadă în calitate de oameni ai comitatului. Un asemenea exemplu este cel al lui Mihai Lorand de Tamasfalva, din comitatul Bodrog, care, în anul 1459, întreprindea cercetări împreună cu alți trei nobili²⁵, iar trei ani mai târziu era membru deplin al scaunului de judecată, în calitate de jude al nobililor²⁶. Cu toate acestea, nu poate fi anulat posibilitatea ca el să fi deținut această funcție și în anul respectiv, mai ales că este menționat primul, în rândul celorlalți trimiși. În urma acestor observații și ca urmare a modului său de utilizare, expresia *homines nostris* nu poate fi atribuit unui tipar sau model întrebuintat de dieci pentru redactarea actelor.

O caracteristică a documentelor emise de forul judiciar din Timiș, în perioada secolului al XIV-lea, este faptul că stilionarul este cel consacrat, după intitulăție fiind redată detaliat expoziția sau cauza pentru care au avut loc cercetările²⁷.

Însă, în veacul următor formatul lor se va schimba, contractându-se. În primul rând, se va omite mențiunea care atestă că cei trimiși făceau parte din rândul membrilor scaunului de judecată. Totuși, cea mai importantă modificare constă în scurtarea textului prin omiterea detaliilor sau chiar a motivelor pentru care s-au întreprins investigațiile²⁸.

Apar în schimb alte formule care trădează existența unor tipare utilizate de notarii sau diecii instituției. Începând cu anul 1406 despre cei trimiși aflăm că au fost *per nos deputato*²⁹, iar din deceniul trei se încetează utilizarea mențiunilor și variantele sale: *testimonio sigilli nostri et per nos jurare faciendo dixit et est confessus eomodo*³⁰.

În primul deceniu al secolului al XV-lea se menționează, doar trimiterea lor de către autorități, fiind alte exemplificări, dar, din anul 1429 și până la cumpăna veacului, toate documentele emise de scaunul de judecată, care atestă efectuarea unor cercetări, susțin că rapoartele au fost făcute respectându-se un protocol. Cei mandatați se întorceau la sediul forului juridic prezentând sigiliul autorităților, după care depuneau un

²⁰ Mai există o aezare în apropiere, numită Sânmartinu Sârbesc, însă, în lipsa unor dovezi clare, nu știm care dintre cele două sate datează din perioada respectivă și care era locul de proveniență al lui Nicolae. De asemenea, toponimul este întâlnit lângă satul Ghilad (*Magyar Királyság*).

²¹ Temes, p.73-74; AO, XXVII, doc.470, 599.

²² DL.91.376.

²³ DL.43.301 (Zs.V. doc. 1009); DL.43.303 (Temes. 517).

²⁴ DL.41.167, DRH XV, p. 50, Zs. I. doc. 2622, DL.42.753, Temes, p.428-429, Zs.V. doc.1009, Temes, p. 517.

²⁵ Zichy, X, p. 90.

²⁶ *Ibidem*, p. 219.

²⁷ Temes, p. 44-45, DL.40.789, Temes, p. 73-74, DL.91.376,41.167, Temes, p. 122, DRH XV, p. 50.

²⁸ *Ibidem*, p. 356-357, 367, 435.

²⁹ DL.92.262 (Zs.II/1.4611); DL.53.369; (Temes, p.387).

³⁰ Temes, p. 624-625.

jur mânt. Pecetea era a unuia dintre membri scaunului de judecată, probabil a unui jude, asigurând astfel misiunii o credibilitate mai mare. Potrivit unor opinii, orice nobil putea să întreprindă cercetări purtând sigiliul autorităților, astfel că, în situațiile în care apare această formulare, juzii nobiliari pot fi excluși din rândul celor delegați³¹.

O altă practică interesantă se conturează începând cu deceniul al optelea până la sfârșitul secolului, atunci când toți cei care au fost mandatați de scaunul de judecată au fost juzii ai nobililor³².

Concluzii

Observațiile formulate atrag după sine o serie de întrebări: a existat o practică a notarilor și a diecilor de a utiliza diferite stilionare de cancelarie, în anumite perioade? sau dacă cele câteva exemple au aparținut unor notari, reflectând de fapt perioada lor de activitate? Pe de altă parte, a existat o practică a scaunului de judecată de a mandata, în anumite perioade, pentru efectuarea misiunilor, oameni ai comitatului, iar în altele juzii ai nobililor?

În ceea ce privește prima întrebare răspunsul este afirmativ, dar în privința notarilor rămân semne de întrebare. Nu cunoaștem niciun notar al comitatului Timiș prin urmare nu știm cine scria documentele, dar identificarea unor modele distincte de redactare și mai ales periodizarea lor, lasă loc liber interpretărilor și chiar individualizării activității unor funcționari.

Revenind la identificarea juzilor nobiliari, considerăm că nici mențiunea *ex nobis* nu reprezintă un indiciu foarte sigur, după cum reiese din unele informații. De exemplu, în anul 1471, scaunul de judecată din comitatul Bodrog a trimis patru nobili să întreprindă cercetări, menționând că aceștia erau *quatuor ex nobis*, dintre care doar unul deinea titlul de *judex nobilium*, cu toate că era enumerat între juzii din intitularea documentului³³. Fără îndoială că responsabili cu executarea poruncii nu puteau fi toți cei patru juzii din comitat, ci unul singur așa cum observăm din cele relatate, dar, cu toate acestea, ni se spune că și ceilalți trei nobili făceau parte din cadrul forului juridic. Desigur, calitatea lor era aceea de oameni ai comitatului aflați în slujba judecătorilor, dar fără a se confunda cu aceștia.

Ca urmare, trebuie să recunoaștem că formula *ex nobis* nu era utilizată doar pentru mandatarea juzilor nobiliari, dar, într-un anumit procentaj ridicat, mai ales atunci când în discuție sunt unul sau doi nobili, în tovarășia mai multor trimiși, calitatea lor poate fi identificată.

Totuși, se remarcă existența mai multor stilionare utilizate pentru desemnarea celor mandatați cu diferite sarcini. Potrivit opiniilor noastre există patru asemenea modele utilizate de-a lungul secolelor XIV-XV. Dovezile cele mai concludente sunt în favoarea tiparelor care au utilizat expresiile *ex nobis* și *testimonio sigillis nostris*, dar în ce privește mențiunile simple care priveau avizarea delegărilor nu beneficiem decât de trei asemenea documente³⁴. Însă, în această categorie includem și acele acte care prezintă doar numele celor trimiși, urmate de relațiile lor³⁵. De asemenea, mandatarea exclusivă a juzilor nobiliari la finalul veacului al XV-lea poate sugera conturarea unui obicei care s-a transpus în formatul documentar.

Desigur, ipotezele noastre sunt tributare numărului redus de documente, care surprind doar unele aspecte ale activității scaunului de judecată din Comitatul Timiș.

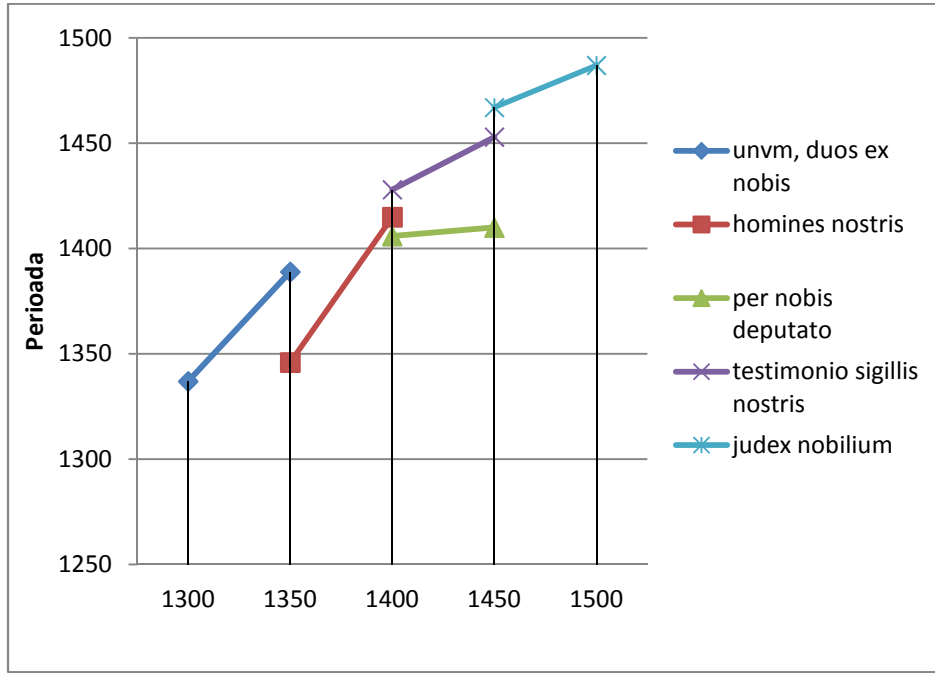
³¹ C.Tóth N., *Szabolcs megye*, p. 69.

³² Dl.16.552, Dl.18.477, Dl.18.743, Dl.97.461.

³³ Zichy, XI, p. 86: *Nos Nicolaus Pan et magister Martinus de Wyllyam vicecomites, item Michael de Kethaz et Johannes de Syde judices nobilium comitatus de Bodrog memorie commendamus, quod cum nos ad videndam et audiendam administracionem iudicii Georgii Chonthok, Stephani Mosalgo et Benedicti Kayandi iudicum et juratorum civium egregiorum Nicolai et Symonis de Kyswarda per ipsos in opido Mathywshaza constitutorum quatuor ex nobis, videlicet prefatum Johannem de Syde iudicem nobilium, Michaelem Ollary, Blasium Lenarth et Johannem Nag de Barath de sede nostra iudiciaria duxissemus transmittendos...*

³⁴ Dl.92.262 (Zs.II/1, doc.4611); Temes, p. 387; Temes, p. 428-429.

³⁵ Temes, p. 152, 356-357, 367, 435, 491-492, 517, 592, Dl.92.260, Zs.II/2, doc.5739, 6102, 6103, 6469, Dl.48.226 (Zs.III.2954), Dl.54.154 (Zs.VIII.221), Dl.93.924, (Zs.VIII.492).

Expresiile sau apelativele prin care erau men iona i cei care îndeplineau misiunile scaunului de judecată din comitatul Timiș .

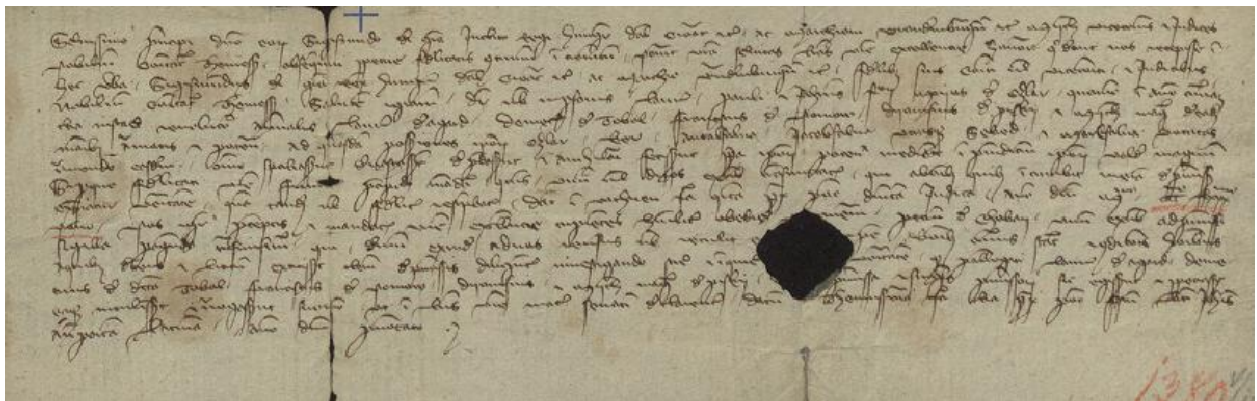

Fig. 1 - Document emis la 11 V 1389 (DI.42421).

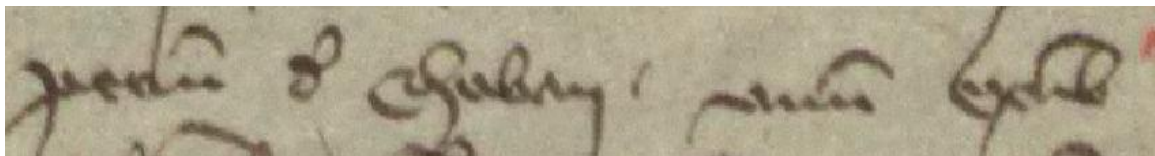

Fig. 2 - Detaliu DI.42421.

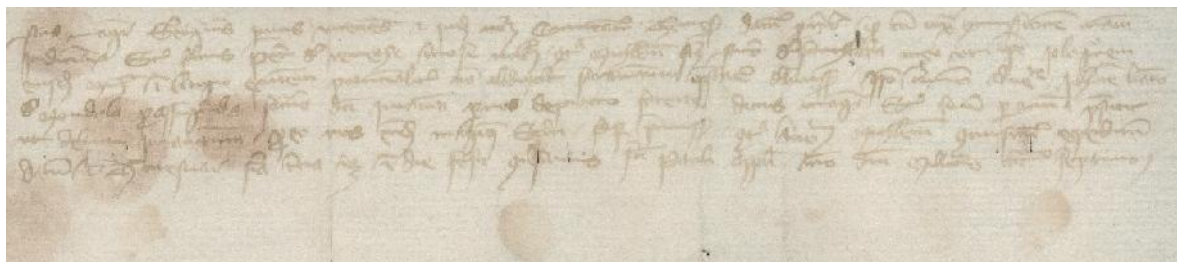

Fig. 3 - Document emis la 25 I 1407 (DI.53369).

Fig. 4 - Detaliu DI.53369.

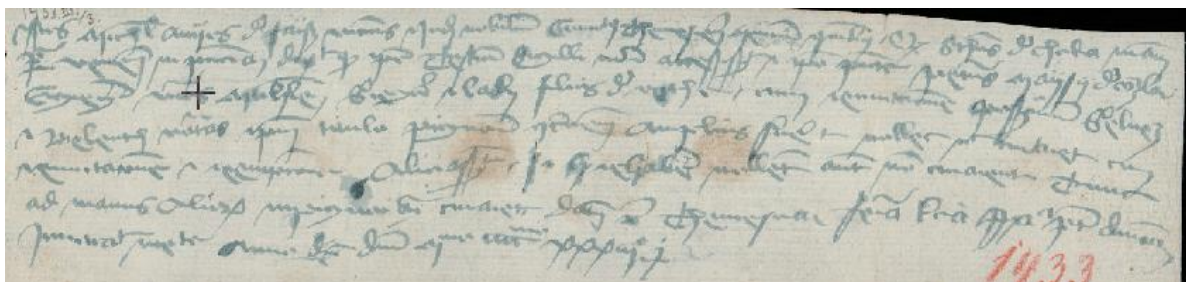

Fig. 5 - Document emis la 3 III 1433 (DI.43942).

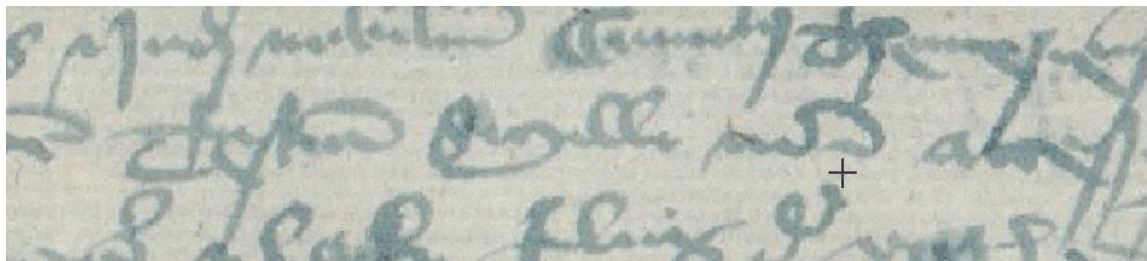

Fig. 6 - Detaliu DI.43942.

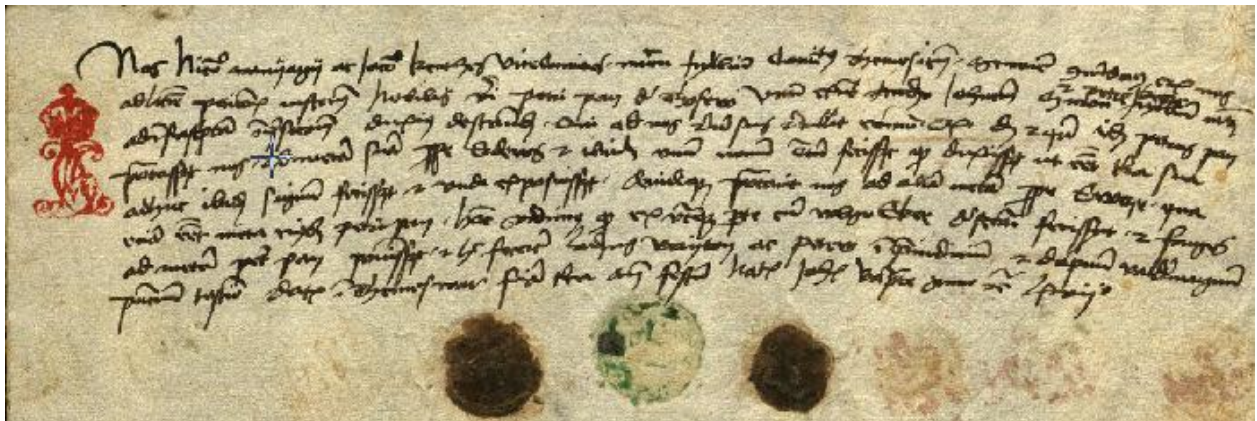

Fig. 7 - Document emis la 23 VI 1467 (DI.16552).